

พัฒนาการและนาฏยลักษณ์ของรำไท่น จังหวัดนครราชสีมา

นางสาวนวลวิ จันทรกุล

สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชานาฏศิลป์ไทย ภาควิชานาฏศิลป์

คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2548

ISBN 974-17-4428-5

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วจ

001.433

น338พ

2548

ณ.1

สารบัญ

บทที่	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญภาพ.....	ฉ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	6
1.3 ขอบเขตการวิจัย.....	6
1.4 นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
1.5 วิธีการดำเนินงานวิจัย.....	8
1.6 อุปกรณ์ที่ใช้ในการทำวิจัย.....	13
1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	13
2 ความเป็นมาและพัฒนาการรำโทนในจังหวัดนครราชสีมา.....	14
2.1 ประวัติเมืองนครราชสีมา.....	14
2.2 ลักษณะทางภูมิศาสตร์และกายภาพ.....	17
2.3 ลักษณะทางสังคม วัฒนธรรม และประเพณี.....	19
2.4 การละเล่นต่างๆ ที่ปรากฏในชุมชน.....	22
2.4.1 เพลงโคราช.....	22
2.4.2 เพลงซำเจ้าหญิงสวดไสย.....	31
2.4.3 กลุ่มการละเล่นเข้านางกระดัง.....	35
2.5 ความเป็นมาและพัฒนาการรำโทนในจังหวัดนครราชสีมา.....	38
2.5.1 ช่วงที่ 1 รำโทนช่วงก่อนสมัยสงครามโลกครั้งที่2.....	43
2.5.2 ช่วงที่ 2 พัฒนาการและการเปลี่ยนแปลง.....	45
2.5.3 ช่วงที่ 3 รำวงที่มีการพัฒนาในเชิงประยุกต์.....	64
2.5.4 ช่วงที่ 4 การฟื้นฟูรำโทนของชุมชนในจังหวัดนครราชสีมา.....	73
2.5.5 สรุป.....	79

สถาบันวิทยบริการ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

3	การละเล่นรำโทนของชุมชนของในจังหวัดนครราชสีมา.....	83
3.1	การละเล่นรำโทนทุ่งสว่าง-ศาลาลอย อำเภอเมือง.....	83
3.1.1	ความเป็นมา.....	83
3.1.2	การประกอบธุรกิจ.....	86
3.1.3	องค์ประกอบการแสดง.....	87
3.1.3.1	ผู้แสดง.....	87
3.1.3.2	เครื่องแต่งกาย.....	90
3.1.3.3	เครื่องดนตรี.....	95
3.1.3.4	โอกาสที่แสดง.....	99
3.1.3.5	สถานที่แสดง.....	100
3.1.3.6	ขั้นตอนการแสดง.....	102
3.2	การละเล่นรำโทน ชุมชนบ้านเข้ อำเภอครบุรี.....	109
3.2.1	ความเป็นมา.....	109
3.2.2	การประกอบธุรกิจ.....	115
3.2.3	องค์ประกอบการแสดง.....	117
3.2.3.1	ผู้แสดง.....	117
3.2.3.2	เครื่องแต่งกาย.....	118
3.2.3.3	เครื่องดนตรี.....	120
3.2.3.4	โอกาสที่แสดง.....	120
3.2.3.5	สถานที่แสดง.....	121
3.2.3.6	ขั้นตอนการแสดง.....	122
3.3	การละเล่นรำโทน ชุมชนบ้านชาติ อำเภอจักราช.....	125
3.3.1	ความเป็นมา.....	125
3.3.2	การประกอบธุรกิจ.....	131
3.3.3	องค์ประกอบการแสดง.....	131
3.3.3.1	ผู้แสดง.....	131
3.3.3.2	เครื่องแต่งกาย.....	133
3.3.3.3	เครื่องดนตรี.....	136

สถาบันวิทยบริการ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่

หน้า

3.3.3.4	โอกาสที่แสดง.....	136
3.3.3.5	สถานที่แสดง.....	138
3.3.3.6	ขั้นตอนการแสดง.....	139
3.4	พัฒนาการของการละเล่นรำไท่นจังหวัดนครราชสีมา.....	141
3.4.1	พัฒนาการทางการแสดง.....	141
3.4.2	พัฒนาการทางดนตรี.....	147
3.4.3	พัฒนาการทางการแต่งกาย.....	148
3.4.4	พัฒนาการทางบทเพลง.....	155
3.4.5	พัฒนาการทางด้านผู้แสดง.....	178
3.4.6	พัฒนาการทางโอกาสและสถานที่.....	179
3.4.7	พัฒนาการทางด้านองค์ประกอบการแสดงในส่วนอื่นๆ.....	180
3.6	สรุปการละเล่นรำไท่นในชุมชนจังหวัดนครราชสีมา.....	181
4	วิเคราะห์กระบวนการทำรำไท่นโคราช 3 กลุ่ม.....	186
4.1	รูปแบบรำไท่นชุมชนวัดศาลาลอย อำเภอเมือง.....	187
4.1.1	แบบดั้งเดิม.....	187
4.1.2	แบบประยุกต์ดั้งเดิม.....	201
4.1.3	แบบฟื้นฟู.....	203
4.2	รูปแบบรำไท่นชุมชนบ้านแซะ อำเภอครบุรี.....	232
4.2.1	แบบดั้งเดิม.....	233
4.2.2	แบบประยุกต์ดั้งเดิม.....	235
4.2.3	แบบฟื้นฟู.....	236
4.3	รูปแบบรำไท่นชุมชนบ้านขาด อำเภอจักราช.....	283
4.3.1	แบบดั้งเดิม.....	283
4.3.2	แบบประยุกต์ดั้งเดิม.....	288
4.3.3	แบบฟื้นฟู.....	290
4.4	การเปรียบเทียบกระบวนการทำรำไท่น 3 กลุ่ม.....	316
4.5	สรุปนาฏยลักษณะการละเล่นรำไท่น จังหวัดนครราชสีมา.....	329

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่	หน้า
5 บทสรุปและข้อเสนอแนะ.....	359
รายการอ้างอิง.....	369
ภาคผนวก.....	372
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	406

สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย